

V pokrajini je najbolj znamenitirjiva in skrivnostna nežna mehka lepota v valovanju gozdov, travnikov in vinogradnih gričev. Lepota in doživljanje se skrivata v širokih razgledih s Čateža, Apnenika, Homa, Trebelnega, Debenca, Vrhtrabnega, Šumberka, pa tudi v objemu samotnih bližnjih dolin Lakanca, Radulje, Bizrice, Vejeja in zgornjega toka Mirne. V teh dolinah, iz katerih se mir in samota le nista oddalila, lahko slišite, kako se kaplje še čistih voda kotale čez kamne. In če ste se izgubili, se boste tukaj spet našli. Morda boste zašli v še bolj tihe in samotne dobave z omamnimi vonji zemlje, trav, dreves in s svetlimi glasovi ptic. V najbolj zbujejnih nočeh lahko tam začitite tudi bobne zemlje. V svoje naraje vabi od vrvež večjih krajev odmaknjen in k nebu dvignjen svet plani Gmada, Ostrega vrha, Sela Šumberka, pa tudi trebeljanski in šentpeterški hribi. Vabi lepota Smarva, Lisca, Čateža. To je svet, kjer sta si nebo in zemlja zelo blizu in kjer tudi ljudje vedo za ta objem. Poseben svet so ostanki močvirij v kotlini vzhodno od Račnega sela in okrog Prelešje v Mirni dolini, kjer je še živ utrj valovanja nekdanjega morja. Med naravne zanimivosti teh krajev nedvomno sodijo ponori Temenica, številne podzemne jame in brezna pa tudi soteska Radulje proti Klevčevu. Vzhodno od Trebnja pri Dolejnih Ponikvah ponikne Temenica v več ponorov. Kadar pa ponori ne morejo polirati naravnih voda, tečejo vode do zadnjega potirališča Risanice pod Sveto Anjo po površinski strugi, ki je med njimi, v travniku in skoki gozd lepo vidna. Ob vzhodu v Risanico je tudi zanimiv naravni most. V vzhodnem ravniškem gozdu pred Risanico je razen suhih strug Temenice le polno vrtač, bučev in krških jam. Največji jami sta Hačova jama ali Velban kever in Ižonča. V bližini vasi Jezero ponikne Lakovski in Dobravski potok. Ob naravnih vodah nastane tu občudno jezero. Ostran Svete Anje, na meji z novomeško občino, priver v Ižalu Temenica spet na dan. Spodnji v sumi steni nad izvrom je 10 m dolg in 15 m visok. Spominja na prazgodovinsko katedralo. Največ jama in brezna je v kratelem območju ostran Temenice. Med večjimi so Velika in Mala jama na severnem pobočju Gmada, Velika in Temenica. Med večjimi so Velika in Mala jama na severnem pobočju Gmada, Velika in Temenica. Med večjimi so Velika in Mala jama na severnem pobočju Gmada, Velika in Temenica.

Arheološke sledi

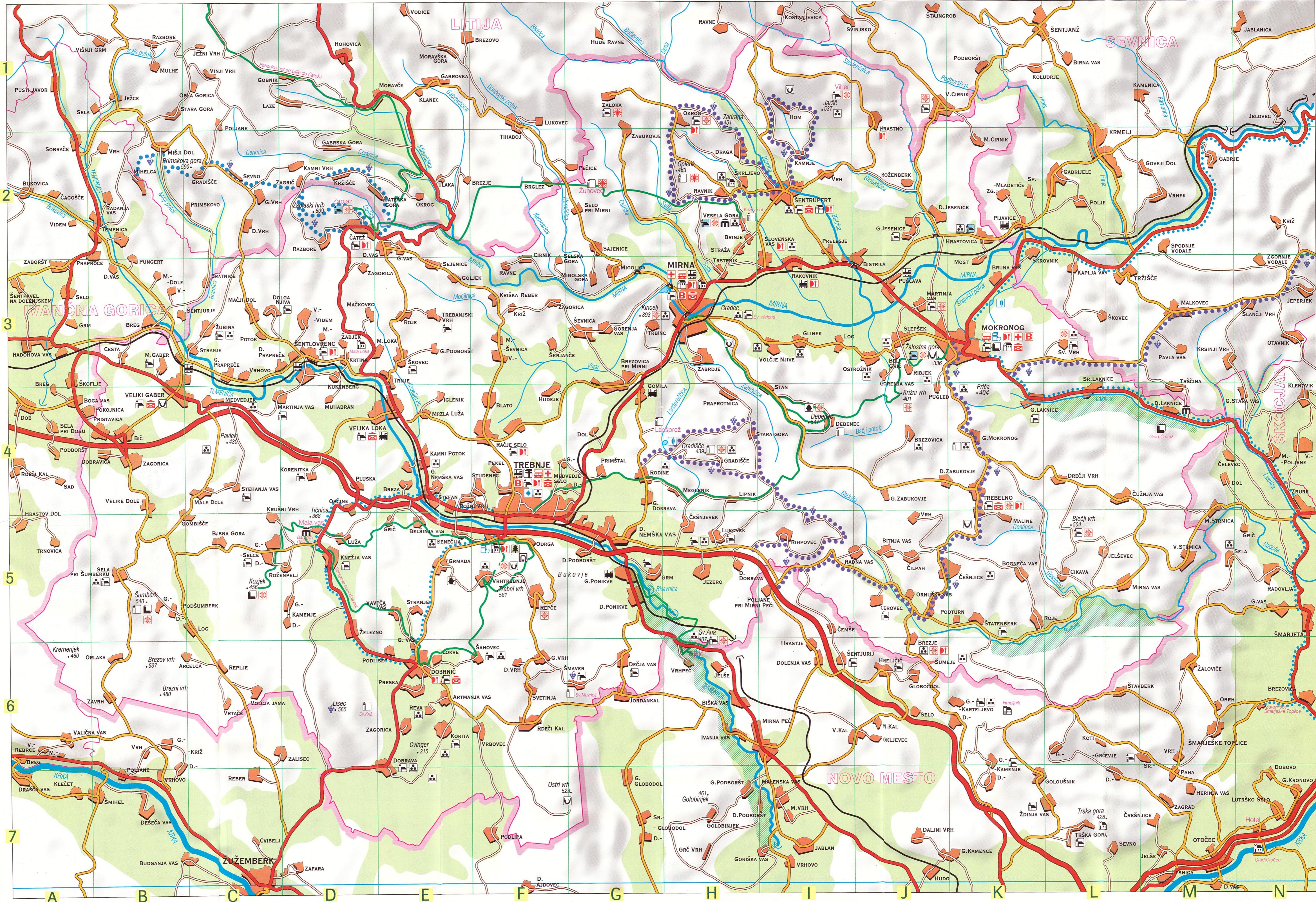
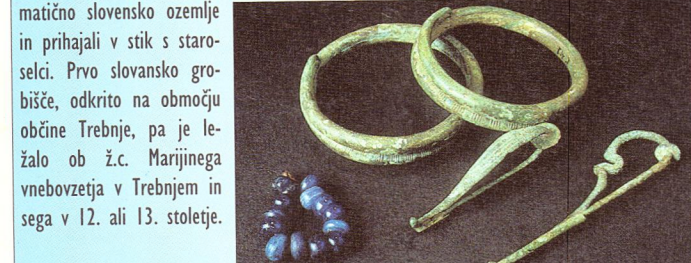
Po številu arheoloških najdišč sodi občina Trebnje med najbolj bogate v Sloveniji. Prevladujejo najdišča iz pozne bronzne ter starejše in mlajše železne dobe, torej iz časa I. tisoletja pred našim štetjem. Tudi gostota rimskodobnih najdišč je precejšnja. Še danes so v naravi najvidnejša utrjena prazgodovinska naselja, ki leže na markantnih hribovih in obdajajo nižinske ravnine in doline. Po grebenih, ki se raztezajo od gradišč v doline, leže obsežna gomilna grobišča, v katerih so ob pokopnikih v grobove polagali še vse tiste predmete, za katere so menili, da bi jih pokopnik utegnil rabiti v zagrobnem življenju. Tako so možem-bojovnikom v grob priložili železno in bronasto orožje, včasih tudi jezdnega konja, ženskam in otrokom pa steklen, jantarni in bronast nakit ter uteži za tkanje in predele. V vseh grobovih pa se pojavlja tudi lončeno posodje s popotnico.

Grobovi v starejši železni dobi so skeletni in vkopani v velike zemljene gomile, ki so v dolini okoliške oblike, s premerom do 30 m in višino 2-5 m. Število pridanih predmetov, njihova kvaliteta ter čvor so nakazovali premožnosti in pomembnosti statusa pokopnika. Korvinsko posodje, predmeti, izdelani v stilnem stilu, uvoženo posodje iz sredozemnega prostora ali jantar iz obrambno orožje, kot so čelade ali oklepi, potrjujejo obtoji višjega razreda aristokratskega razreda, imenovanega "halifatskodobni knezi". Prazgodovinska gomilna grobišča leže pri Dobruči, med vasi Dobrava, Korita in zaselkom Reva, na prevoju Medvedek pri Velikem Gabru, pri vasi Brezje pri Trebelnem ter po grebenih med Mokronogom in Mirno. Prebravci so verjetno sodili k Ilirum podobnim plemenom, v 3. st. pr. št. pa so k nam prila keltska plemena, ki so nosili ti. latenske kulture. Njihova obronitve nista več samo sarka in sulica, temveč tudi dolg železen meč in št. Lončena posoda je izdelana na lončarskem vrenju, začena s denarno gospodarstvom. Iz tega časa velja omeniti najdišč Trbnec pri Mirni in okolico Mokronoga, ki je dala celo ime eni od latenskih skupin v Sloveniji - Mokronoska skupina.

V 1. st. našega štetja so sili v rimski imperiji. Trebnje samo pa je živelo kot pomembna občestna postaja na poti med Ogļejem in Grčijo ter kot redišče plemena Latobici. V okolici Praetoriuma Latobiorum so živeli vojaški veterani, ki jim je Rim ob upokojitvi podelil posestva. Obsežna trebeljanska pokopališča z žganimi grobovi in bogatimi steklenimi in lončnimi pridatki je ležalo na Pristavi pri Trebnju. Posamezni ostanki antične poselitve leže po vsem območju občine Trebnje. Tako antični vodovod pri Kamnem Potoku, vile rustike na Benečiji pri Trebnju, v Rodinah, Četnjicah, posamezni grobovi na Brezju pri Trebelnem, na Šahovcu, pod Veselo Goro.

Tudi nemirni čas pozne antike je tu pustil svoje sledove. Na Šumenju nad Podturnom je ležalo naselje, obdano s kamnini, z malo zidanimi obzidjem, ki je živel v času 3. in 4. stoletja. Druga arheološka točka iz tega obdobja pa leži na ravnem robu občine ob Štatenberškem potoku: gradišče je, kot kaže, bizantinska trdnjava, obdana z obzidjem in obrambnimi stolpi. Od naselja velja omeniti še Hom nad Šentpeterptom.

Najbližje časa prihoda prvih slovanskih naseljenjcev je zelo malo. Zgodnjerednjeveško naselje Gorenji Mokronog leži pod cerkvijo sv. Petra z romansko rotundo pri Trebelnem. Na tem območju je bila odkrita tudi nekropola z dvajsetimi pokopi poznoantične tradicije; gre za čas ob koncu 6. in prvi polovici 7. stoletja, ko so slovanski predniki iz naseljav matično slovansko ozemlje in prihajali v stik s staroselci. Prvo slovansko grobišče, odkrito na območju občine Trebnje, pa je ležalo ob ž.č. Marjinega vnebovežja v Trebnju in sega v 12. ali 13. stoletje.

TREBNJE

merilo 1: 50 000

- MAGISTRALNA CESTA
- REGIONALNA CESTA
- LOKALNA CESTA
- OSTALE CESTE
- ŽELEZNICA

- KOLESARSKA POT
- POMOČNA POT
- VINSKA CESTA
- VINSKA PEŠPOT
- GRAD, SAMOSTAN, RUŠEVINA
- ARHEOLOŠKO NAJDIŠČE
- CERKVE, KAPELA
- ROMANJSKA CERKVE

- GOZDARSKA LOVSKA KOČA
- MUZEJ, NAMITNI MOST
- PODZEMNA JAMA
- POLICJSKA POSTAJA
- BANKA, POŠTA
- ZDRAVSTVENI DOM
- GOSTIŠČE
- AVTOMOBILNA POSTAJA

- AVTOMEHANIČNA DELAVNICA
- BENCINSKA ČRPALKKA
- LEP RAZGLLED
- RIBOLOV
- GOZDNA UČNA POT
- ŽELEZNIŠKA POSTAJA
- NARAVNA ZNAMENITOST
- OBČINSKA MEJA

Trebnje, turistična karta občine v merilu 1:50 000. Izdaja 1997. Založil in izdal: Občina Trebnje. Zasnova karte: Dušan Petrovič, Marko Kapus. Kartografska redakcija in izvedba: Dragoregar pod mentorstvom prof. dr. Branka Rojca. Zasnova in izvedba hrbtnih strani: STUDIO 5 Marko Kapus s.p., Besedila: France Režun, Borut Križ, dr. Marko Marin, Marko Kapus. Risbe: Renato Repše. Fotografije: Marko Kapus, Borut Križ. Oblikovanje in grafična izvedba: Borut Dvornik, Margis. Oblikovanje naslovnice: Sandi Radovan. Fotografija na naslovnici: Marko Kapus. Kartografska reprodukcija in tisk: Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo FGG, Ljubljana.

Vse pravice pridržane. Vsako razmnoževanje, predelava ali shranjevanje mehansko, fotografsko, elektronsko ali drugačno - na kateremkoli mediju, v celoti ali delno, je prepovedano.